

פרשת שמיני

את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה איינו מפריס וגו' (יא, ד-ז)

את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה איינו מפריס וגו' ואת השפן כי מעלה גרה הוא ופרסה לא יפריס וגו' ואת הארנבת כי מעלת גרה הוא ופרסה לא הפריסה וגו' ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ושסע שסע פרסה והוא גרה לא יגר

במדרש רבה (ויקרא פרשה י"ג) אמרו חז"ל שארבע הבהמות הטמאות: גמל, שפן, ארנבת וחזיר, הם כנגד ארבע המלכויות שנשתעבדו בעם ישראל:

"הגמל" זו בבל שנאמר (תהילים קל"ז): "אשרי שישלם לך את גמולך שגמלת לנו".

"את השפן" זו מדי.מה השפן הזה יש בו סימני טומאה וסימני טהרה, כך היתה מלכות מדי מעמדת צדיק ורשע.

"ואת הארנבת" זו יון.אמו של תלמאי "ארנבת" שמה.

"ואת החזיר" זו פרס.למה נמשלה לחזיר? לומר לך מה החזיר בשעה שהוא רובץ מוציא טלפיו ואומר: ראו שאני טהור...! כך מלכות אדום מתגאה וחומסת וגוזלת...!

את דברי המדרש הללו אמר הגאון רבי מרדכי יפה, בעל ה"לבושים" ניתן להטעים בדברי הפסוקים כאן:

מלכות בבל היתה רשעה בכל משך מלכותה, משום כך נמשלה לגמל שבו נאמר: "ופרסה אינו מפריס" לעולם!

על כוש, מלך מדי נאמר בגמרא מסכת ראש השנה (דף ג' עמוד ב') שבתחילה מלך כשר היה ולכן נקרא "כורש", מלשון "כשר", אלא שלבסוף הרשיע. משום כך נמשלה מלכות מדי לשפן, שבו נאמר: "ופרסה לא יפריס" לשון עתיד.

מלכות יון גזרה בתחילה גזירות קשות על ישראל ואחר כך השלימה עימם, כמבואר בדברי המדרש שם, לכך המשלה מלכות זו לארנבת בה נאמר: "ופרסה לא הפריסה", לשון עבר.

החזיר סיים רבי מרדכי כידוע לא גילה את טומאתו עד חורבן בית שני אז שלטה מלכות אדום, מדום כך נמשלה אדום לחזיר עליו נאמר: "והוא גרה לא יגר" על שם העתיד.

מקור: וקראת לשבת עונג